

Gezelligheidsruimte

door Piet J. Ashouwer

1945: Het Hospitium aan de Broederweg was in handen van de 'bezwaarden'. Dus geen gezelligheidsruimte meer voor de theologische studenten van de Hogeschool aan de Oudestraat. Ook de hoogleraren vonden dat daar iets aan moest gebeuren. Op 8 november 1945 werd het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Kampen benaderd om de Koornmarktspoort aan het studentencorps te verhuren: voor het herbergen van enige studenten, om te vergaderen en als gezelligheidscentrum. 'Het gemis van zulk een gelegenheid veroorzaakt thans veel ongerief en staat de ontplooiing van een goed studentenleven in de weg.' Drie weken later kwam er al een toezegging van het College. De poort moest nog wel gerestaureerd worden.

De hooggeleerden Ridderbos jr. en K. Dijk startten ondertussen een dubbeltjes-en-kwartjesactie onder de overgebleven trouwe Gereformeerden om die gezelligheidsruimte in te richten. Ook de reünisten deden aan fondswerving. Er werd gul gegeven, soms zeer gul. Uit de stukken is te lezen dat er 35 stoelen en 10 ledikanten van werden gekocht. De stoelen kwamen terecht in de voormalige leeszaal van de Hogeschool toen die als ontmoetingsruimte ter beschikking kwam. Op 22 november 1946 was de plechtige opening van dit gezelligheidscentrum. Een biljart werd ook nog van het bijeengegaaarde geld gekocht. Het wachten op de poort zou lang duren. Waar de ledikanten gebleven zijn...?

Hoewel de elkaar opvolgende pedellen voor 100 gulden per jaar de studenten zeer behulpzaam waren was die voormalige leeszaal toch niet alles. En die Koornmarktspoort was in 1952 nog steeds niet klaar.

De Cellebroederspoort. In de ogen van sommige Kampenaren stond zij er maar te staan. Waarom er geen woonruimte van maken? Een verzoek van een Kamper werd afgewezen omdat er het museum van beelden en gevelstenen in gevestigd was. Ook een verzoek van mensen uit de buurt om er fietsen te mogen stallen vond geen genade: de plantsoendienst moest ergens zijn spullen kwijt. Ook de Dienst Bescherming Bevolking wilde er zich vestigen.

Het Hogeschoolwereldje zag wat in die Cellebroederspoort voor de studenten. In 1952 benoemde de senaat van Fides Quærit Intellectum (het studenten-corps) een sociëteitscommissie. Zij werkte plannen uit voor een sociëteit en het oog viel op de Cellebroederspoort: geschikt en ook nog eens representatief. Het enthousiasme was alom zo groot dat de gemeenteraad op 10 november 1953 besloot de poort aan F.Q.I. te verhuren. Er moest verbouwd en ingericht worden. Men ging weer, nu met behulp van de heren Ridderbos jr. en Polman, bij de kleine luiden van de kerk geld inzamelen. Maar ook het Curatorium van de Hogeschool was genereus.

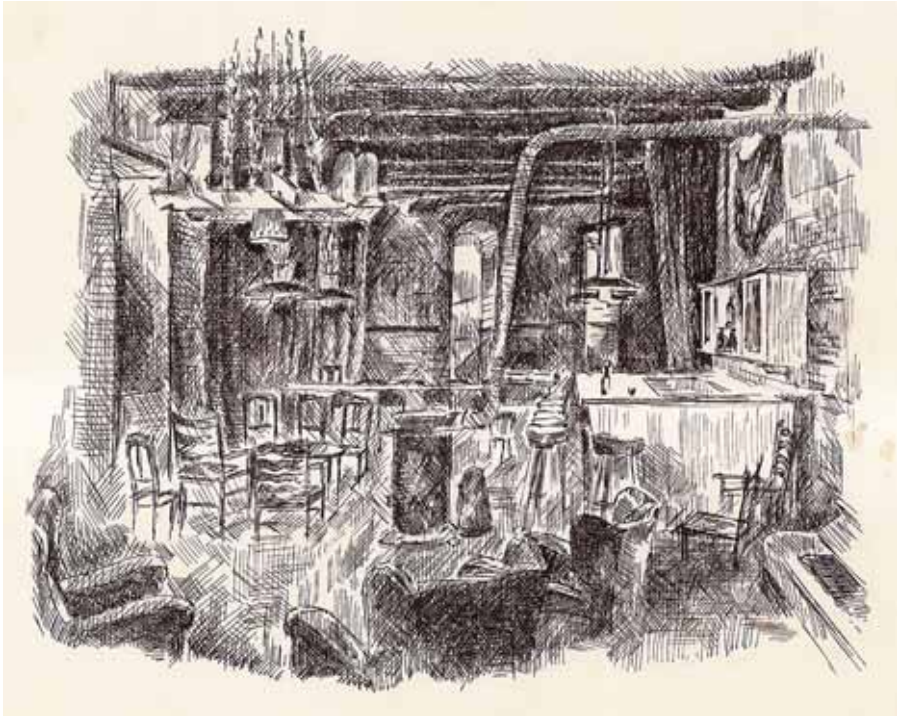
De Drankwet gaf nog wel problemen en dat zal niet voor het laatst zijn. Via de heer J.P. ten Hove, lid van de directie van de Sociëteit Het College, zijn er onderhandelingen geweest over overname van een vergunning. Op de een of andere manier zal het wel goed gekomen zijn.

Het leven in de sociëteit werd, op papier, streng gereguleerd. Wie mocht naar binnen? Welke stoel was voor wie? Wat waren verplichte taken? Voor welke functie kon je gekozen worden? Enzovoort. Naarmate de tijd verstreek en de maatschappij veranderde werd het reglement aangepast. Met name in de jaren zestig was de onrust groot, de verdeeldheid onder de studenten sterk. Feesten zijn op een sociëteit altijd welkom. Een aantal moest (mocht) in de poort gehouden worden:

- Dies Natalis van F.Q.I. op 6 december.
- Viering opening sociëteit op 31 maart (1954).
- Jaarvergadering reünistenorganisatie.
- Indien het bestuur het gewenst voorkomt: gebeurtenissen met betrekking tot het Corps of de Theologische Hogeschool.

Het gezelligheidsleven kende ook toen geen tijd. Er is zelfs eens een actie geweest om het collegebezoek te bevorderen en de gang naar de soos er wat uit te halen. Niet dat het altijd een pretje daar boven was: de kieren tussen de planken waren zo wijd dat de studenten het er koud van kregen. Daar was niet tegenop te drinken. De gemeente liet de vloer breeuwen, alsof het een scheepske was. Na een inspectie van de brandweer bleek dit een verkeerde oplossing. Asbakken werden niet of te weinig gebruikt. De peuken lagen al dan niet smeulend tussen planken! Er moest iets gebeuren. Het werd uiteindelijk opgelost door hardboardplaten op de planken te timmeren.

Hoe de bevolking tegenover deze sociëteit stond is moeilijk te zeggen. Politie-agenten wilden aan poortverlaters nog wel eens vragen of het goedavond of goedemorgen was. Arbeiders, nog half slapend op hun fiets werkwaarts

Impressie van de sociëteitsruimte van de Cellebroederspoort, getekend door Jan van 't Hoff. Jaren zestig. Collectie Piet Ashouwer.

gaande waardeerden een 'goedenavond' beslist niet. Stadsarchivaris D. van der Vlis omschreef het in de krant als volgt: "Thans is er de sociëteit van het studentencorps "Fides Querit Intellectum" gevestigd. Dit laatste misschien ter verontwaardiging van late passanten die de kans lopen bier als haerwater te krijgen toegediend als zij van de doorgang gebruik maken.'

Veel indrukwekkends gebeurde er jarenlang niet. Er werd gepraat, gedronken, gefeest. Al dan niet vermaarde sprekers als Joop den Uyl, Gerard Reve of de paragnost Croiset brachten de Randstad naar de provincie. Een jongerensociëteit mislukte. Wageningse studenten bestormden de poort. Kortom: In Kampen nichts Neues.

Dat veranderde met de komst van de academies. Het aantal studenten nam enorm toe. Hoewel de Cellebroederspoort alleen bestemd was voor leden van Fides Quærit Intellectum kwam daar in de praktijk niets van terecht. Er moest wat gebeuren.

In naam van het Curatorium van de Theologische Hogeschool (ThHK) spande de heer W.C. Veenendaal zich in. De poort moest verbouwd worden om het hoofd aan de veranderende omstandigheden te kunnen bieden. Zou de gemeente zo vriendelijk willen zijn die kosten voor te schieten? Jaarlijks zal een gedeelte afgelost worden. De gemeente is zo vriendelijk en ook de toegang van andere studenten heeft de aandacht.

De weg is geëffend. De ThHK kan zich terugtrekken en het stokje overdragen aan de Stichting Sociaal Cultureel Werk Kampen (SSKWK). Dat gebeurt per 1 juli 1982. SSKWK staat voor een niet eenvoudige taak. De contracten met de gemeente. Welke academies willen financieel over de brug komen? De Expressie Academie haakte onmiddellijk af. In dit geheel speelt, onder de vleugels van de SSKWK, de nieuwe Algemene Studentenvereniging Uilenpiegel als gesprekspartner met de gemeente haar rol. Verlangend naar een grote sociëteit opent pedel Kees Brouwer in september 1982 hun tijdelijke sociëteit De Teil in de Venestraat. Zeer tijdelijk: de eigenaar van het pand moet het niet veel later verkopen.

Het grootste probleem was dus om aan een tweede sociëteitsruimte te komen. De poort moest een 'stille' sociëteit worden. Per 1 januari 1983 huurt de SSKWK de Cellebroederspoort als stille studentensociëteit. Op 26 augustus stuurt de gemeente een brief waarin klachten van de buurtbewoners over ernstige geluidshinder genoemd worden. Er wordt bedreigd met sluiting. Het maakte blijkbaar geen indruk, want in de nacht van 8 op 9 september is het weer raak. Klachten bij de politie. Mevrouw Kool spreekt om 5.30 uur de bezoekers aan over hun gedrag, maar wordt uitgelachen. Dokter Boddeus deelt mee dat hij nauwelijks geslapen heeft en zijn vier kinderen bijna de hele nacht op zijn geweest. De maat lijkt vol te zijn. De beheerder, de heer Sloëtjes schuift de schuld min of meer in de schoenen van het gemeentebestuur: er is nog steeds geen 'lawaaï'-sociëteit! En de gemeente heeft subsidie gegeven voor de activiteiten die in het kader van de introductieweek in de Cellebroederspoort worden gegeven. Er worden wat voorstellen gedaan. De gemeente antwoordt dat bij nieuwe overlast de voorwaarden van het huurcontract strikt zullen worden toegepast.

De tweede sociëteitsruimte. Waar? Het Pesthuis, Melkfabriek, Manege, Gasfabriek, Almere College, Café K.H.C.? Uiteindelijk valt het oog op eetcafé De Moriaan.

Hierin was een eetcafé gevestigd door de V.O.F. De Moriaan. Deze huurder had een optie tot 1992. Door de Verordening beperking verstrekking alcoholhoudende drank, ook wel Drooglegverordening genoemd, was het niet een-

voudig om als nieuweling alcohol te mogen schenken. Omdat de gemeente ervan uit ging dat het een studenten-eethuis betrof waar de verkoop van alcoholhoudende drank een bijzaak was, kreeg De Moriaan ontheffing. Onder voorwaarde dat de inrichting alle dagen slechts geopend mocht zijn van 10.30 tot 14.30 uur en van 17.00 tot 23.30 uur.

Verandering van deze openingstijden zat er niet in. Alleen een inrichting die door een plaatselijke instelling zonder winstoogmerk werd gedreven zou daar voor in aanmerking komen. De uitbaters waren bereid hun aanspraken op het pand aan de SSKWK over te dragen. Dit speelt zich begin 1984 af. In april deelde de Christelijke Sociale Academie De IJsselpoort mee financieel niet bij te dragen aan een tweede sociëteit. Veertien dagen daarvoor had de Christelijke Academie voor Journalistiek al bekend gemaakt het 'Moriaan-project' niet te steunen.

Welbegrepen eigenbelang gaat nu een rol spelen. Gemeenteambtenaar J. de Vries schrijft op 24 augustus 1984 dat hem gebleken is dat de exploitant (van De Moriaan) op het laatste moment (en in strijd met de gemaakte afspraken) niet meer bereid was tot overdracht. De Vries concludeert: 'De omstandigheden dat gesproken wordt over intrekking van de Droogleggingsverordening zal daar wel niet vreemd aan zijn geweest'.

Verwarrend is dat J.F.M. Bay van de SSKWK aan de gemeente schrijft dat het bestuur reeds op 26 juli besloten heeft geen verdere stappen in de richting van een tweede sociëteit in pand Boven Nieuwstraat 113 te ondernemen. De Vries was daar van op de hoogte. Laatstgenoemde heeft over die 26ste juli een totaal ander verhaal. Duidelijk is in ieder geval dat het bestuur van de plannen afziet.

De heren P. en M. Ekkel van De Moriaan gaan door om de openingstijden te verruimen. Het eetcafé wordt een theater-eetcafé. Commissaris van politie R. Verkerk wordt om advies gevraagd. Hij is negatief. Op 5 februari 1987 stuurt de gemeente aan de exploitanten van theater-eetcafé De Moriaan een brief waarin staat dat gedurende een proefperiode van drie maanden de tent van maandag tot en met vrijdag tot 02.00 open mag. Zaterdags en zondags om half twaalf dicht. Er zijn grenzen.

De Moriaan bestaat nog steeds. Sluitingstijden mogen zelf bepaald worden. De academies zijn verkast naar Zwolle. De universiteit is niet meer. Sociëteit Cellebroederspoort is nu echt stil.

Πιθι η απιθι, Drink of ga weg!